

Ietwat pessimistisch aangelegden kunnen hun bezorgdheid beter van zich afzetten.

Hoe schoon bekleedt God de bloemen, die in Arnhem's parken bloeien.

En zou Hij dan Zijn Kerk niet veel meer met schoonheid bekleden?

Ernstige vraagstukken zullen ons bezighouden. Hoe zal de afloop zijn?

Wie zal ons het goede doen zien?

Maar als God in Christus Zijn aangezicht over onze kerken verheft, dan spelen over haar de zonnegansen van Zijn barmhartigheid.

De afgevaardigden, die midden in Arnhem logeerden, genieten uiteraard het minst van Arnhem's natuurschoon.

Maar blijkens de adressenlijst zijn er heel wat in de buitenwijken ondergebracht. Er logeerden er ook in Velp en Oosterbeek. Zij hebben het uitzicht op het prachtige Sonsbeek, op den Rijn, — die zich hier wel niet naar Borgers gezwollen liet als grootvater van Europa's stroomen openbaart, maar toch zich gracieus langs den Veluwschen heuvelrand slingert; — op eeuwenoude bosschen, majestueuse lanen.

Arnhem als Synodestad is, ook al biedt deze vergadering onzer kerken geen gelegenheid om uitstapjes in den omtrek te maken, toch wel het neusje van den zalm.

Ure des gebeds.

Met haar Westerkerk is de gemeente van Arnhem er zeer op vooruit gegaan. De oude Kerkstraatkerk met haar nauwe gang ter zijde en haar kleine ruimte had iets benauwends. De nieuwe kerk echter voldoet aan moderne eischen. De architect moet wel voor een moeilijk probleem hebben gestaan. Een dankbare plaats was de grond, waar het kerkgebouw moest worden opgetrokken, voor een bouwmeester niet. Het moest achter de huizen van het Nieuwe Plein worden weggestopt. Wel staat daar boven een poort: Gereformeerde Kerk, maar de borden van bureaus, welke er gevestigd zijn, vallen meer in het oog. Aan de andere zijde was men gelukkiger. Aan de Stationsstraat kon tenminste een sprekende gevel verrijzen. Het interieur van het kerkgebouw doet het exterieur vergelijken. Hoewel alle opzettelijke ornamentiek is vermeden, is het geen koude kerk geworden. Zelfs de effen witte muren en de witte beschildering kunnen het intieme karakter niet wegnemen. Het is evenwel een kerk, welke om geheele bezetting vraagt. Jammer genoeg, komt zij zelden vol, gelijk we in de „Geldersche Kerkbode“ lezen. Zij is op den groei gebouwd. Wat natuurlijk niet dan als verstandig kan worden geprezen.

Dezen avond was de benedenruimte zoo goed als geheel gevuld. Ook de voorste banken op de gaanderijen waren bezet. Al bevonden er zich ook Gereformeerden uit den omtrek, zoo was toch de gemeente van Arnhem zelf goed opgekomen. Het is steeds aangenaam, wanneer men uit de plaatselijke kerk, welke de Synode ontvangt, zulk een meeleven merkt.

Dr Dijk stond voor geen gemakkelijke taak. Blijkens de rapporten, die zijn uitgebracht, bestaat er over de meeste punten, welke behandeld moeten worden, geen overeenstemming in onze kerken. Welke opinie hij, die in gebed zou voorgaan, voorstond, was in menig opzicht bekend. Toch mag zulk een opinie niet doorschemeren, zal de ure des gebeds bij sommigen geen ontslichting wekken. Maar Dr Dijk heeft alle klippen, gelijk trouwens te verwachten was, met takt omzeild. Niettemin kreeg zijn preek daardoor niets leeg. Wat hij sprak was in den besten zin opbouwend. Hij hield de kerken haar roeping voor om te bouwen en te bidden. Het werk Gods stond geheel op den voorgrond. Zoo werden we door het Woord des Heeren gestemd tot het gebed.

De kerk van Arnhem als gastvrouw.

In de ontmoetingssamenkomst deed de kerk van Arnhem zich als gastvrouw al dadelijk van een uitnemende zijde kennen. De regeling was voortreffelijk, al kon het kerkeraadsgebouw de bezoekers nauwelijks bevatten. Maar nog meer toonde Arnhem's kerk haar bijzondere kwaliteit in deze door de gastvrijheid, welke zij den afgevaardigden bewijst. Enkelens zijn ondergebracht in omliggende plaatsen. De meesten echter in Arnhem zelf. Voorzover we uit de adressenlijst kunnen nagaan, heeft men de hulp van hotels niet behoeven in te roepen. En dat midden in de vakantie! Dat wil wat zeggen.

Hulde daarom aan de Geref. Arnhemmers!

De opening.

In de Oosterkerk werd de Synode geopend. Sinds lang was ik er niet geweest. Dit gebouw is veel in zijn voordeel veranderd. Het heeft een belangrijke vernieuwing ondergaan. Sprak ik daar straks van een koude kerk, zij was er eertijds een voorbeeld van. En al blijft ze ook nu nog wat strak en stijf, de beschildering heeft haar een warmen toon gegeven. Ook de vervanging van den preekstoel door een platform heeft de groote ledige vlakken gebroken.

Wie de Oosterkerk binnentreedt, denkt aan wijlen Ds Hoekstra, de man, die zonder enig redenaars-talent zijn gemeente wist te boeien, die ervaren was in de Schriften gelijk weinige, die teksten te voorschijn haalde, waarvan de menschen vroegen: staat

dat ook in den Bijbel?, die naar alle waarschijnlijkheid nooit aan psychologie had gedaan, maar in psychologisch inzicht vele psychologen overtrof, die door zijn prediking een bijbelvast geslacht heeft gekweekt.

Op de vorige Synode te Arnhem opende hij namens de roepende kerk. Hij werd eveneens tot praeses verkozen. Alles roept hier de nagedachtenis van dezen trouwen en invloedrijken dienstknecht van Christus uit.

Thans werd de Synode, gelijk men gelezen heeft, door Ds H. L. Both geopend. Zijn woord kenmerkte zich door hoogen ernst. Zijn rede werd in extenso in de bladen opgenomen. Daarheen zij dan verwezen.

Het moderamen.

Ondanks het verzoek, dat Ds Fernhout na de eerste stemming deed, om hem niet tot praeses te kiezen, kwam hij met groote meerderheid uit de bus. Sterke aandrang werd op hem uitgeoefend om deze functie waar te nemen. De Synode had hem, den finen geest, den wijze, den sympathieke, den magister elegantiae weer zoo gaarne den voorzittershamer zien hanteeren. Dan — zijn verzoek om ontheffing van deze benoeming met het oog op zijn leeftijd was op de wijze ingekleed, waarvan hij het geheim kent, zoodat de Synode eenvoudig niet dorst handhaven.

Thans viel de keuze op Ds J. L. Schouten van Amsterdam, die als voorzitter van commissies, welke op vorige Synodes lastige kwesties hadden te behandelen, zich een reputatie had verworven. Hij zegt rake dingen met een lachend gezicht, zoodat het er van hem in wil. Een kwinkslag, die binnen de perken der Synodale waardigheid blijft, heeft hij dadelijk bij de hand. Daardoor brengt hij spanning, waar spanning dreigt. Het gevaar, daaraan verbonden, dat het oproepen van een gulle lach het argument verdringt, weet hij meestal te vermijden. Daarbij beschikt hij over een groote mate van zelfbeheersching en geduld, wat hem als praeses zeer te stade komt. En men gevoelt het, zoodra hij spreekt, zijn hart brandt van liefde voor onze kerken.

Het verheugt ons, dat tot zijn rechterhand is gekozen Ds J. Douma van Arnhem, wiens persoonlijkheid dadelijk inneemt. Hij is op onze Synodes, als ik mij niet vergis, nog een homo novus, een nieuwe man. Doch al heeft hij geen Synodale routine, zoo lijkt het geen oogeblik twijfel, of hij is tegen zijn taak voldoende opgewassen. De hulpvaardigheid zelf, zal hij voor moderamen en Synodaleden een gewenschte steun zijn.

Denkelijk zullen de Arnhemmers er wel een beetje trotsch op zijn, dat een hunner vroegere predikanten en een hunner dienstdoende predikanten met zulke gewichtige functies werden bekleed. Die trots is stellig niet onrechtmatig.

De scribae behoeven hier niet te worden voorgesteld. Ds Klaarhamer en Dr Keizer worden telkens opnieuw gekozen. Beter bewijs is er niet denkbaar, dat de kerken over hun arbeid bijzonder tevreden zijn. Een arbeid, die ongewone opoffering vergt.

HEPP.



Wenken voor predikanten.

Ds H. W. Laman zoekt naar brillanten en stelt ze dan te kijk in het „Geref. Kerkbl. voor Drente en Ov.“ In het laatste nummer publiceert hij onder „gevonden brillanten“ o.m. het volgende:

„Let op uw kleeding,“ zei Ds Gildemoester, als ge eens zonder den „mantel der liefde“, die veel bedekt, moet optreden; geen fantasiekleuren of -kleeren op den kansel. Zorg voor uw gebaren: spreid niet alle vingers uit, alsof ge aan den ouderling van dienst wildet demonstreeren uw welverzorgde nagels. Let bij het voorlezen op de onzichtbare interpunctie: één tel wachten bij een komma, twee tellen bij een kommapunt en drie bij een punt. Spreek zuiver Nederlandsch en laat nooit merken, dat een Hagenaar „bekeurd“ wordt door een mooie schilderij en „bekeurd“ door een agent van politie. Zeg nooit: „laet ons zingen vers 1 en 2, want dan gaat de gemeente misschien optellen en zingen vers 3; zeg dus de versen 1 en 2 of het eerste en het tweede vers. Pas op voor valsche zalving, die sommige woorden kan maken tot melkwitte vloeken. Let op de verzorging, ook van kleinigheden in den preekvorm en de kanselmanieren; want al zult ge natuurlijk nooit opgeven ons winkellersgezang, Gezang 177, (nering voor den winkelier, voor den koopman druk vertier), dit is toch waarheid: de rechte prediker is altijd een echte heer, gentlemanlike in al zijn manieren. Snoei uw preeken; men zegt meestal te veel; er is moed toe noodig om bepaalde gedachten te schrappen, opdat de preek niet te vol, te warenhuisachtig worde! Hoed u voor valsche beeldspraak. Zorg ook naar je gehoor toe te komen, want het gehoor moet niet tot den prediker komen. De inleiding moet de sfeer scheppen van het tekstverband. Zij ge klaar, lees dan de preek nog eens duchtig over met de pen in de hand! En denk er om: de preek mag nooit een causerie wezen, zoo, dat je van wal steekt in de vage hoop, na een uur „land“ ontdekt te hebben. Heb steeds een thema, een bepaalde gedachte, die als een fuzja het geheel beheerscht. Dan neemt de gemeente die

mee naar huis. Leert van je voorbeelden; maar volgt ze niet blindelings na: anders zal het van jullie gelden: „de Egyptenaren verzochten het ook, en zij verdronken.“

Wij zouden eraan willen toevoegen: vergeet nimmer, dat het beste voor de gemeente, die Christus kocht met Zijn bloed, niet goed genoeg is.

Afschaffing admissie-examen Theol. School.

Aan het Curatorenverslag der Theol. School ontleenen we:

„Door Dr Dijk wordt rapport uitgebracht van de bespreking met den Senaat der V. U. inzake het gemeenschappelijk admissie-examen (zie Handelingen 1929, art. 28); de Senaat der V. U. heeft overwegende bezwaren om den voorgestelden weg van een gemeenschappelijk admissie-examen in te slaan, voornamelijk omdat dit examen alleen toegang zou geven tot de theologische faculteit en niet tot de andere faculteiten; het Curatorium constateert, dat wegens deze bezwaren de gedachte van een gemeenschappelijk admissie-examen geheel moet worden losgelaten. Voorts wordt besloten aan de Generale Synode voor te stellen het in art. 13 van het reglement voor de Theol. School genoemde admissie-examen af te schaffen, met dien verstande, dat dit niet geldt voor aanstaande studenten uit het buitenland, en met deze overgangsbepaling, dat het in 1930 en 1931 nog zal worden afgenomen. Door de Hoogleraren worden geen voorstellen gedaan omtrent meerdere waarborgen, dat degenen, die zich aanmelden voor de studie aan de Theol. School, genoegzaam principieel gevormd zijn voor de theologische studie. (Zie Handel. 1929, art. 28, sub VI); hun aandacht blijft echter ten volle aan het onderzoek naar de beweegredenen gewijd.“

Indien de Synode in dezen geest besluit volgt de V. U. van zelf.

Is het zoover, dan steken wij de vlag uit.

HEPP.



Generale Synode der Geref. Kerken te Arnhem.

Nadat in den avond van Maandag 18 Augustus 1930 in de Westerkerk te Arnhem een bidstond was gehouden, waarin dr K. Dijk van 's-Gravenhage voorging met een predikatie over Judas 20, werd in den ochtend van Dinsdag 19 Augustus om 10 uur in de Oosterkerk de Synode officieel geopend.

Ie zitting.

Ds H. L. Both, oudste predikant van de Kerk van Arnhem, deed deze eerste zitting openen met samenzang van Psalm 99 : 1 en 2, waarna hij voorlas Openbaringen 1. Hij hield hierna de volgende openingsrede:

Welverwaarde en Eerwaarde Broeders, die naar deze vergadering afgevaardigd zijt door onze Particuliere Synoden en door de classes Oost-Friesland, Bentheim en Batavia,

Hooggewaardeerde Broeders, Hoogleraren in de Theologie, door ons uitgenoodigd, om met uwe adviezen der Synode tot steun te zijn,

Zeer gewenschte broeders, afgevaardigden van buitenlandse Kerken,

In den naam van onzen Heere Jezus Christus, den verheerlijkten Koning der kerk, die ook onze Hoogste Profeet en Leeraar is en de groote Priester over het huis Gods, open ik, daartoe gemachtigd door den kerkeraad van de kerk van Arnhem, die u had bijeen te roepen, deze eerste zitting der Generale Synode onzer Gereformeerde Kerken; en ik doe dat, door u toe te bidden: genade zij u en vrede van Hem, Die is en Die was, en Die komen zal; en van de zeven Geesten, die voor Zijn troon zijn; en van Jezus Christus, die de getrouwe Getuige is; de eerstgeborene uit de dooden en de Overste der koningen der aarde.

Het is mij een eervolle en aangename taak, om u allen een welgemeend welkom toe te roepen, en u een gezegend verblijf in ons midden toe te wenschen.

Het is 28 jaar geleden, dat de kerk van Arnhem ook de eer had, om de Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland saam te roepen en gastvrijheid te bieden.

Het was ons een voorrecht, dat wij ook thans weer tot deze taak ons geroepen zagen. Wij hebben naar ons beste weten den voorbereidenden arbeid verricht, en begeren ons ter uwer beschikking te stellen.

Wat is er veel veranderd sinds het jaar 1902, toen in dit zelfde kerkgebouw wijlen ds H. Hoekstra op de hem eigene wijze de Generale Synode namens de kerk van Arnhem opende.

Bijna de tijd van een geslacht ligt tusschen deze beide jaren 1902 en 1930. De broeders, die toen een leidende positie hadden in ons kerkelijk leven, zijn voor een groot deel reeds ontslapen, en het aantal van hen, die de historie onzer kerken van de laatste 40 à 50 jaren met volle bewustheid hebben meegemaakt, wordt klein.

Hoewel sterker moet op de Arnhemse Synode van 1902 de heugenis geweest zijn althans aan de reformatische beweging der dolantie en aan de vereeniging van 1892, feiten, die de leden der Arnhemse Synode allen beleefd hadden, dan dat nu 't geval is, nu nog maar zoo weinigen de heugenis daarvan hebben. Het is een volgend geslacht, dat thans in de Generale Synode te Arnhem vertegenwoordigd is.

Maar daarom zien we met zoo groote hoogachting op naar die weinigen, die reeds in 1902 een betekenissenvollen staat van dienst achter zich hadden en die nu nog steeds met hunne gaven ons kerkelijk leven mogen dienen.

Ja, wel is er in de eerste drie tientallen van jaren der 20e eeuw veel veranderd.

Het geslacht, dat nu de middaghoogte van den levenstijd bereikt heeft, heeft wel veel beleefd.

Het heeft de gedaante der wereld verbijsterend snel zien veranderen.

Het heeft de verachtingen van den wereldoorlog beleefd, en al de heillooze gevolgen van dit gebeuren.

Het heeft het ongelooft en de Godverzakking zijn verworpingen zien aanrichten en de afwerping van de banden van Gods ordinantie voor het menscheijk leven zien doorgaan.

Het heeft het leven der volkeren, ook van ons volk, zich zien bewegen in anti-christelijke richting.